

Murska Straža

Uredništvo in uprava: Gornji Radgoni, Spodnji Griz št. 9, — Telefon št. 7.

Plača in toži se: Gornji Radgoni.
Izhaja vsak četrtek zjutraj.

Neodvisno glasilo
obmejnih Slovencev

Naročnina znaša za celo leto 42 Din, za pol leta 21 Din, za štiri leta 11 Din, mesečno 5 Din. Inserati po dogovoru, sicer pa: mali oglasi do 20 besed 8 Din, za vsako nadaljno besedo 50 p več; vračuni se tudi predpisani davek.

21. številka

Gornja Radgona, dne 22. maja 1924.

VI. leto.

Našim somišljenikom v Sloveniji!

Na binkoštni pondeljek, dne 9. junija letos, se bo vršila v Ljubljani

konferenca zaupnikov slovenskih republikancev. Na konferenco bodo imeli pristop le zastopniki krajevnih organizacij slovenskih republikancev, zaupniki in pa člani „Združenja slovenskih avtonomistov“. Somišljenike vseh posevov v Sloveniji prosimo, da pospešijo delo za krajevno organizacijo. Ker se bo vršila konferenca na podlagi § 2 shodnega prava, bodo udeleženci dobili pravočasno posebna vabila, na katerih bo označen kraj, čas in prostor konference ter njen dnevni red. Kdor se namerava konference udeležiti, naj to javi pisмено ali ustmeno upravi „Avtonomista“ (Ljubljana, Breg št. 12/11), da se mu bo moglo pravočasno poslati vabilo in da ne bo pozneje pritožb. Somišljeniki iz gornjeradg.-ljutomerskega okraja bodo javljeni od uredn. „Murske Straže“ v Gornji Radgoni.

„ZDRUŽENJE SLOVENSkih AVTONOMISTOV“ V LJUBLJANI.

Kaj hočemo? To hočemo!

Nase gibanje je vzbudilo tudi zanimanje inozemstva. Naši čitatelji so imeli večkrat priliko, čitati članke prof. dr. Fr. Heriča iz Prage, ki je sicer naš rojak, a sedaj inozemec in državljani Češkoslovenske republike, katere predsednik je svoje celo življenje posvetil politični vzgoji svojega naroda; kajti brez dobrih državljanov si ni mogoče misliti dobre države. In tudi republika zahteva od republikancev prvovrstne državljanske čednosti. Demokratična republika zahteva več nego absolutistična monarhija. Prezident Češkoslovenske republike je delal realnostvarno politiko in si je v svrhu ustanovil realistično stranko. Nam je republikanska državna oblika vzor, zato se v bivstvu strinjamo z načeli našega rojaka v inozemstvu, ki je na našem pokretu zelo zainteresirano in ga spremlja z veliko pozornostjo. Naša „Mala politična šola“ je prvi dokaz, da zidamo stavbo stranke na realna tla, predvsem pa na politično vzgojeno javnost. Izvajanja gospoda profesorja so narodoslovne (etnične) vrednosti in velikopotezna ter se v bivstvu strinjajo z našim sedaj še pokrajinskim pokretom. Uredn.

Korutani (Slovenci), Hrvati Srbi in Bolgari so obkoljeni ter ogroženi od Italijanov, Nemcev, Madžarov, Rumunov, Turkov, Grkov in Albancev. Da bi svojo eksistencijo si zasigurali, so že

davno na to mislili, da bi se državno in narodno ujedinili.

Dr. Ljudovit Gaj je hotel provesti narodno ujedinjena podlagi ilirske ideje: Korutani, Hrvati, Srbi in Bolgari so potomci starih Ilirov in so torej Iliri. Ko pa je se izkazalo, da stari Iliri niso bili predniki Korutanov, Hrvatov, Srbov in Bolgarov, vsled česar Korutani, Hrvati, Srbi in Bolgari ne morejo biti Iliri, je moral ilirizem propasti.

Biskup Josip Juraj Strossmayer je hotel provesti narodno ujedinjenje na podlagi južnoslovljanske, hrvatski jugoslovenske ideje: Korutani, Hrvati, Srbi in Bolgari so Slovljani in vsled tega jeden narod. Ko pa je se izkazalo, da izraz „južni Slovljani“, hrvatski „Jugoslaveni“ znači: Korutani, Hrvati, Srbi in Bolgari so Slovljani in prebivajo na jugu, da pa iz tega izraza ni razvidno, ali so Korutani, Hrvati, Srbi in Bolgari jeden narod, ali pa so štirje narodi, je vsled dvosmiselnosti izraza „južni Slovljani“, hrvatski „Jugoslaveni“ moral jugoslavizem propasti.

In danes se hoče provesti narodno in državno jedinstvo na podlagi južnoslovljanske, srbski jugoslovenske ideje: le Srbi, Hrvati in Slovenci so jeden narod. Torej južni Slovljani, srbski Jugoslaveni so po novojužnoslovljanski teoriji le Srbi, Hrvati in Slovenci, ne pa več Bolgari. Iz istih vzrokov kakor je moral jugoslavizem propasti, propade tudi novojugoslavizem.

Ilirsko me kliče
Latinec in Grek,
Slovensko me prav'jo
domači vsi vprek.

Dobrovčan, Kotoran,
Primorec, Gorenjc,
Pokolpljan po starem
se zove Slovinc.

Mat' stara Sloven'ja
se komaj zavé,
v očeh ji vesele
igrajo solzé.

Kdo nek' me globoko
podsuto pozna?
Besedo prastaro
slovensko mi da?

V navedeni pesni nas Valentin Vodnik že pred več nego sto leti opominja, da se naj držimo domačega imena slovenskega.

Ker je temu tako, zato pred vsem povdarjamo, da nas južne Slovljane še danes med ljudstvom

živeče ime „Slovenci“ že od pamtiveka spaja v jedno etično celoto in tako rekoč v jeden narod Slovenov, koji se je le politično, ne pa etnično razcepil na Korutane (Slovence), Hrvate, Srbe in Bolgare.

Hočemo, da se mi Korutani, Hrvati, Srbi in Bolgari v družbi ostalih historičnih narodov, kakor n. pr. Rusov, Francozov, Nemcev itd. reprezentujemo pod skupnim historičnim etničnim imenom „Slovenci“ kot historični, že 14 stoletij pod tem imenom historiji znani narod Slovenov s kulturnimi in političnimi tradicijami, s čimer oživimo slovensko nacionalno kontinuiteto.

Hočemo, da se mi Korutani, Hrvati, Srbi in Bolgari narodno in državno ujedinimo na historičnem slovenskem narodnem ozemlju, razprostirajočim se od virov Mure, Drave in Soče do Jadranskega, Egejskega in Črnega morja pod neutralnim skupnim historičnim narodnim in državnim imenom „Slovenci“, s čimer obnovimo narodno državo Slovensko.

Hočemo, da si mi Korutani, Hrvati, Srbi in Bolgari obnovljeno državo Slovensko tako uredimo, da pridejo k veljavi historične individualitete kakor Korutanska, Hrvatska, Srbska, Bolgarska, Bosanska in Prilepska, s čimer damo vse pogoje za nemoten razvoj in napredek celokupnega ujedinjenega naroda Slovenov.

Hočemo, da se obnovi starodavna plemenska država Korutanska kot zvezni del obnovljene narodne države Slovenske.

Hočemo bojevati proti jugoslavizmu, bolje rečeno proti novojugoslavizmu iz tega razloga, ker novojugoslavizem skuša izkoreniniti vsak spomin na našo slovensko državnost ter tako preprečiti obnovenje naše starodavne narodne države Slovenske.

Izjavljamo slovesno: Mi Korutani, Hrvati, Srbi in Bolgari smo bili, smo in bomo Slovenci! Ker so bili naši predniki Slovenci, potem smo tudi mi njih potomci istotako Slovenci. Prisegamo, da se nikdar in za nobenih okolišnosti ne izneverimo svojim prednikom in njih imena Slovenci nikdar ne zatajimo. Mi smo ponosni, da smo Slovenci, in zato hočemo ostati vedno Slovenci!

Bog živi vse Slovence!

Slovenin.

Proglas hrvaške republikanske stranke.

Prvega maja letos je hrvaška kmečka republikanska stranka v oči-gled trajajoče vladne krize objavila proglas na vse prebivalstvo Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne in Hercegovine, Vojvodine in Slovenije, v katerem je znova razložila svoja načela in svoje namene. Ker so pri nas listi o tem proglasu toliko lagali, objavljamo ta proglas, da bo vsakdo videl, kaj je res. Proglas je bil deloma zaplenjen in moremo seveda tudi mi objaviti le to, kar je cenzura pustila nedotaknjeno. Proglas pravi:

Hrvatsko narodno zastopstvo, ki je bilo ponovno izvoljeno 18. marca 1923, je pri vsaki priliki naglašalo, da se hrvaško vprašanje more najpopolnejše rešiti le z iskrenim, pravičnim in poštenim sporazumom z narodom srbskim. In ko se je zdelo, da je za ta sporazum prišla prilika, je pričakalo kar najbolje odposlance radikalne stranke, ki jo je po številu njenih zastopnikov in volilcev smatralo za predstavnicu srbskega naroda. Ti radikalni odposlanci so dne 13. aprila 1923 pristali na pogoje za hrvaško-srbski sporazum. Kot pogoj za to je bilo označeno tole: Popolna ustavevte parcelacije Hrvatske, Slovenije in Bosne; verifikacija vseh hrvaških mandatov; priznanje načela, da se medsebojni odnosi med Hrvati in Srbi smejo urediti samo s sporazumom, ne pa s silo.

(Zaplenjeno 11 vrst.)

Takšna strahovita divjaštva je začela izvrševati Pašičeva vlada že tudi v Bosni in na Hrvaškem. Boječi se ljudskega ogorčenja, kupila si je prijateljstvo Italije z izdajo Reke in z umikom z vsega Primorja zgornjega Jadrana. K vsemu temu je začela sedaj proti odločni in enodušni ljudski volji izvajati parcelacijo Slovenije, Hrvaške in Bosne, a da bi se ves narod lažje obdržal v vojaški pokornosti, pripravil je Pašić nenaden napad na Bolgarijo, torej novo balkansko, a morda celo evropsko in svetovno vojno.

Sedaj šele je prišel čas, ki ga je predvidevalo hrvaško narodno zastopstvo, izjavljajoče na usta svojega predsednika, da hoče v slučaju takšne strašne nevarnosti udariti v Belgrad kot grom, da vrže vlado večne brez zakonitosti, tiranije in korupcije.

To se je tudi zgodilo. Pašić je pred hrvaškim narodnim zastopstvom v resnici že dvakrat podal ostavko. Toda ta svoj umik je uporabil samo zato, da s svojo pokvarjeno družbo lažje pripravi nove brez zakonitosti, nova nasilja in nove brezdušne spletke in laži.

Ljudje in bratje!

So to vsi oni, dobro poznani dogodki, ki jih ni treba niti omenjati, a kaj še jih opisovati. So tudi resnične strahote in nezaslišana sramota dejanja.

Strahota in sramota je kupovati glasove ljudskih zastopnikov za onega, ki jih kupuje, pa tudi za tistega, k

se prodaja. Sramota in strahota je, ako je vlada tako predrzna in neumna, da Slovence in Hrvate — torej dva cela naroda! — proglašajo za sovražnika tiste države, katere bi brez njih niti ne bilo in katera proti njihovi volji ne bi mogla obstati niti 24 ur. Strahota in sramota je, dnevno in na sto načinov lagati srbskemu narodu, da smo mi Hrvati krvni neprijatelji in istočasno ta narod pozivati, da nas Hrvate kot neprijatelje države pokolje in podavi.

(Zaplenjene tri vrste.)

Hrvati, Srbi, Slovenci!

Zapadna Evropa je dala Jugoslaviji meje, da bode to država treh enakopravnih narodov. Danes je v Jugoslaviji tiranija, ne rečemo srbska, to bi bilo zlo — ne pravimo radikalna — to bi bilo še slabše — temveč tiranija ene maloštevilne pokvarjene gosposke družbe, ki ima same sebe za državo in narod, in katera je tako predrzna, da baje v imenu države in naroda zahteva od vojske in od dvora, da se pusti samo njo vladati, ker bi sicer brez nje vse razpadlo. Pri tem se sklicuje najbolj na to, da smo mi Hrvati vsi republikanci. S tem hoče od nas ločiti Srbe, da bi z njihovo pomočjo nas zastrašili, a z našim strahom nje same obdržali v dosedanjih pokorščini.

Srbski narod in ostali slovanski in neslovanski bratje!

Mi Hrvati smo vsi republikanci. To hočemo tudi ostati. Pravtako tudi Slovenci. Tudi med vami je več republikancev kot se to misli in govori. Ali mi smo človečanski, ustavni in kmečki republikanci.

V svoji človečnosti nočemo ne revolucije, ne atentatov, niti kakšnega drugačnega nasilja. Ne iz strahu, nego zaradi svoje miroljubivosti, brez katerega nima obstanka nobeden mali narod.

S svojo ustavnostjo čuvamo suverenost ljudstva, ki jo predstavlja njegova zastopniška večina.

Kot kmetje smo za kmečko in za delavsko pravo. Zato hočemo in zahtevamo kmečko državo, kmečko vlado in upravo. To pomeni vlado in upravo kmečkega duha, kmečke miroljubnosti, kmečke delavnosti in poštenja.

Vseh nas, vsega delovnega ljudstva je dvanajst milijonov. Polovico tega smo mi Hrvati že organizirali, tudi druga polovica se bolj in bolj organizira ali z nami ali pa poleg nas.

Mi nočemo nobene sile, pa se je tudi ne bojimo. Vsa trhla carstva so propadla in vse trhle monarhije propadajo pred našimi očmi.

(Zaplenjene dve vrsti.)

Delovno ljudstvo z organiziranimi kmeti na čelu, a v pomoč poštenega meščanstva in pravične inteligenca bo

oživotvorilo svoj program mirnim parlamentarnim putem, rušeč korupcijo in tiranijo in vse ono, kar se protivi ljudski suverenosti in življenjskim interesom naroda. Za to veliko delo je že danes tukaj izvoljena parlamentarna večina, kljub nesvobodnim volitvam.

Mi najodločnejše zahtevamo, da se ta odločna in nesumljiva ljudska volja spoštuje že sedaj pred volitvami in katero predstavlja stalna večina zastopnikov in ogromna večina volilcev.

Potem govori proglaš o Črnogoricah in nadaljuje:

Najprej vas je bilo deset, potem na stotine, a danes vas je na tisoče. Najprej so bili okoli vas tisoči, a sedaj jih na milijone prebujenega kmečkega ljudstva — od Maribora do Kotora, od Subotice do Splita. Vsi naši svobodni domovi so ena sama, neobvladiva sveta domovina. Vse vaše poštene duše pa so veličastna enota, ki se imenuje prosvetljen narod.

Vaš um in vaše mišičevje ustvarjajo dnevno neprecenljivo bogastvo in so zmožne, da ustvarijo in zagamčijo to, kar je največje vrednosti na svetu: trajni mir in prijateljstvo z vsemi sosedi, pravico in vzajemno sopolno, da vse stanove resnično in popolno svobodo na temelju kmečke ustave, pod kontrolo kmečkega parlamenta in pod upravo kmečke vlade. Za takšno kmečko človeško državo, ko pridejo vlitve, boste zbrali tudi milijon gumijevih kroglic ter z njimi izvolili nad sto kmečkih zastopnikov. Tedaj bo hrvatsko narodno zastopstvo ne samo za vedno odstranilo vsako korupcijo in tiranijo, temveč v miru in svobodi tudi uredilo kmečko in delavsko pravo.

RAZNE VESTI

DOMA IN PO SVETU

Proglas Stjepana Radića objavljamo v današnjem drugem članku. Čitajte mirno, premislite in sodite! — **Naša stranka**, ki se še-le ustanavlja, ni — kakor zlobno namigujejo nasprotniki — Radićeva, ampak popolnoma samostojna, pač pa se idejno krije s HRSS po zakonu: resnica je samo ena in ta resnica je republika. — **Zaupni sestanek** vseh, ki mislijo z nami se bo vršil 9. junija (binkoštni pondeljek) v Ljubljani. — Pristop imajo le pismo povabljeni zaupniki. Več na drugem mestu. — **„Mala politična šola“** se v nekaj izvodih dobi zopet pri nas. Stane le 3 Din. Naklada je razprodana. — **Poslanci in agitatorji** raznih strank frčijo že naokrog kakor spomladni metulji.

najmanj 10 dni. Razburjenje in vzdruženo veselo razpoloženje ni bilo majhno in je napolnjevalo ves kolodvor.

Zanimivo je bilo opazovati to družbo. Z abiturienti je namreč potovalo deset profesorjev. Ti so položaj dobro umeli in so se prosto pomešali med svoje bivše učence in jim postali tovariši. Prav nič ni bilo razgovora o ravnokar prestani maturi. Veselje, da je osemletno študiranje zaključeno in da stoji vsak pred novo potjo v življenje, da je z maturo postal svoboden državljani, da postane akademik, to veselje se je bralo in javljalo skoro vsepovsod: Ta da bo študiral kemijo in šel v Dresden, oni da gre v Berlin, na Dunaj, bogve kam še, ker da jim ljubljanska univerza nudi premalo.

Najbolj živahno življenje je bilo v onem vagonu, kjer sta bila dva abiturienta — godca. Eden je natezal v ubranih glasovih navadno kmečko harmoniko, drugi pa je brenkal na malo bisernico. Okrog njiju je bil zbran tudi ves ženski svet, ki je potoval z abiturienti. Bile so to preporandke, licejske in abiturientke z drugih gimnazij. Že itak veselo skoro razigrano razpoloženje je podžigala godba. Godec je znal z veselimi in poskočnimi polkami vzdrezati spomine na zimske plesne vaje.

Pravo Schichtovo milo z znamko „JELEN“

varuje Vaše drago perilo.

Pri nakupu pazite na ime „SCHICHT“ in znamko „JELEN“

Naša taktika pa je: Tiho, neplačano apostolsko delo. — **Naša vladna kriza** še vedno ni rešena. Pričakuje se, da se g. Davidoviću posreči najti primerno rešitev tega za ves svet perečega in za naše absolutistične razmere značilnega vprašanja. — **Med Trstom in Trbižom** bodo zgradili novo železnico. — **Na Francoskem** je zmagala pri volitvah levica. Med strankami so nastala občutna nesoglasja, ker postavljajo radikalni in socijalistični zmagovalci zahteve, ki se ne krijejo s prejšno vlado in njeno večino. — **Vlada** še ni sestavljena. — **Raymond Louis Carlier**, francoski kapitan je bil te dni radi umora švic. trgovca Isselyja v Beogradu obsojen na 20 let ječe. — **Prosiulega „Sina opice“** iz Narodnega dnevnika je tiskala Jugoslovanska (poprej „Kato-liška“) tiskarna. Auri sacra fames, kam si prodrla?! Žalibog tje, kjer učijo, komu se naj obesi mlinski kamen na vrat... — **Novo režimsko barbarstvo** se je zgodilo v Ljubljani. Zmetali so iz bolnice, sezidane in vzdrževane od slovenskih žuljev — bolnike, češ, da nidenarja... Za 8 princev in Pašiča in dispozijski fond in za 2 gardna polka ter za marsikaj drugega pa imajo denar!! Prevelik je gnev užaljenega slovenskega ponosa, da bi se mogla radi takega barbarstva napisati primerna obsodba! — **Nad 30.000 državnih uradnikov** se je pritožilo radi krivične razvrstitve v plačilne razrede. Mnogo jih pa molči iz strahu. Upamo, da se bo tudi v glavah zapeljanih še pravočasno zasvetilo! — **Narodnemu bojevniku Fr. Malgaju** odkrijejo 29. t. m. na Tolskem vrhu pri Guštanju dostojen spomenik. — **Grško republiko** je priznala jugoslovenska monarhija. — **V Albaniji** je prišlo do silnih državljanskih nemirov. — **Dimitrije Blagojev**, 75 letni vodja bolg. komunistov je umrl. — **Protiv roparju Čarugi**, ki ima 27 ropov in zločinov na vesti se vrši te dni glavna razprava. Čaruga je bil član radikalne stranke, ki ga ne priznava. Razprava bo trajala še dolgo. — **O politični razcepljenosti** pri nas pišejo in govorijo ljudje, ki so razcepljenost zakrivali in še dalje cepijo. Kakor, da bi se tat zgražal nad tatvino in morilec nad morilceni

lastne žrtve. — **V zadnjem „Avtonomistu“** je napisal akt. duhovnik uvaževanja vreden članek „Spor“. Iz sestavka se vidi, da prodira naša ideja v vsa srca in podira vse partizanske predsodke. Kdo drug, kakor duhovnik, sin ljudstva je poklican navajati narod na mirotvorno človečanstvo, ki je temelj Kristovega nauka!? — **Dr. Leopold Lénard** razlaga po „Slov. Narodu“ po radikalni ideologiji seveda — nemogućnost enotne in federativne države. Že večkrat je pisal. Z „Votum separatum“ pa je šel med parazite, ker mu gotova gospoda ni dala živeti. Ali Slovenec bi raditega itak moral ostati! — **Celo režimski kričarji** so z ogorčenjem zabeležili barbarsko počenjanje nad zaporniki beograjskega policijskega zapora, ki je na glasu kot pravo gadje gnezdo. — **Nova cesta št. IIj—Apače**. Pred kratkim so pričeli graditi novo državno cesto, ki bo vezala št. IIj v Slovenskih goricah z Apačo kotlino. — **10 dinarski bankovci (kovači)** se lahko zamenjajo samo do 31. maja pri Narodni banki v Beogradu. — **Rezultat volitev na Japonskem** je točno sledeči: Kensatka 142, Selyokai 89, Sejuhonto 102, Kakushin 29, industrialci 79, neodvisneži 54. Opozicija je v večini. — **Nezaposlenost na Angleškem**. Angleško ministristvo dela naznanja, da je število docela nezaposlenih dne 5. maja 1,040.400 t. j. 7300 manj nego 28. aprila t. l. in 245.000 manj nego 31. decembra preth. leta.

Nahod? Glavoboi? Zoboboi? Trganje? Odrečejo večkrat mišice in živci? Prijetno čuvstvo kreposi prinese prvi Fellerjev Elzafluid! Najboljše hišno sredstvo, lajša bolečine, osvežuje in jača ter čez 25 let priljubljen kosmetikum za nego kože las in ust! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francoske žganje! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnate ali 1 špeciialna steklenica 24 dinarjev; 35 dvojnate ali 12 špeciialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplatka razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 326. (Hrvatsko.)

Naročajte Mursko Stražo

Bogumil Nešek:

Slovenski abiturienti v Srbiji.

Na večer 4. julija 1922. leta je bil kolodvor na Zidanem mostu nenavadno živahen. Od vseh strani so odmevali živio-klici in pozdravi. V vlak, ki odhaja od 8. v Zagreb, so se zbirali mladi abiturienti, ki so prileteli iz vseh strani Slovenije, da skupno odpotujejo na jug pogledat med Srbe.

Kakor že Zidan most sam na sebi nudi kot križišče dveh znamenitih železnic zelo slikovito podobo potnikov vseh narodnosti in dežel, je bil ta večer še posebno živ in glasen. Iz Štajerske došli tovariši so iskreno pozdravljali svoje znance z Ljubljane, Kranja, št. Vida in Novega mesta. Cuti je bilo z vagonov vneto petje slovenskih narodnih pesmi, glasno pogovarjanje, hrupno nakazovanje prostorov in skoro židovsko prodajanje znakov za potovalce na skupen račun.

Lahko si je predstavljati res ta hrušč in trušč, ako povem, da je bilo zbranih okrog 175 abiturientov. Večina teh je prvič stala pred dolгим potovanjem, ki je bilo preračunano na

V ta skoro že skoro osmerjen in izenoličen hrup je nenadoma vdaril oster žvižg kondukterja, ki je pozival mladino, naj vstopi in se pripravi na odhod.

Vlak se je pomaknil s postaje in sopihal proti Zagrebu. Mladi potniki so začeli urejevati prtljago, pripravljati več ali manj udobna ležišča; eni so večerjali, prižigali cigarete, drugi pa strmeli v temo ali pa razpravljali, kaj bomo doživeli, kaj videli. Da bomo sedaj vendar enkrat, so dejali nekateri, lahko spoznali Srbe in njih mišljenje. Videli bomo, kako je njih življenje, skušali spoznati, kaj nas zbližuje, kaj zasaja med nas klin razpora, medsebojnega nesporazumljenja.

Sploh so si mnogi obetali zelo mnogo od tega potovanja. To je prvo potovanje, ki ga je napravila iz Slovenije šolska mladina, ki je neposredno pred vstopom v realno življenje, v tako obilnem številu. Da mora biti posledica nek temeljit preokret v mladinskem delu in mišljenju. Cuti je bilo razne glasove v tem oziru. Avtonomistično orientirano dijaštvo je z vnetostjo trdilo, da bo to potovanje samo dokazalo, da so njih misli o kulturni, politični in gospodarski samostojnosti Slovencev povsem resnične,

ki temelje na pravem umevanju dejanskega položaja v državi. Nacionalisti so seveda glasno protestirali in oboževali jugoslovenstvo in edinstvo.

Do Brežic so se mladi duhovi že precej pomirili in v nekaterih vagonih so že spali. Razboritejšim in razposajenim navihancem kaj takega seveda ni šlo v glavo. Brž so poiskali oba muzikanta, razodeli jima načrt: spraviti v smeh dremajoče, zjeziti speče in vzdobrovoljiti sitneže. Zato napravimo pohod skozi ves vlak z muziko. V nekem kotu so izpraznili kovček iz lepenke, da bo služil kot boben, dva sta pa napela čez glavnike tanki cigaretni papir. Čim se je vlak premaknil z brežiškega kolodvora, so se budilci podali na pot po vagonih. Zadonela je znana prleška himna v poskočnem polka taktu; Keda sam ja mali bija, taj je lušno blo. Vmes pa klici:

„Halo! Zagreb! Prestopit!“ Zaspanci so z vneto planili po prtljagi, drugi so pa dokazovali, da je nemogoče, da bi bil že Zagreb. Ura da je šele pol 11., a vlak pride v Zagreb pol 1. Nekateri so rentočili in se jezili nad razposajenostjo svojih tovarišev.

(Dalje prihodnjič.)

DOPISI

Gornja Radgona. (Domače vesti.) Novo gostilno, 13. bojišče za uničevanje alkohola v Gornji Radgoni otvori te dni gospod Matija Koler. Nova gostilna je opremljena s številnimi sobami za tujce s „posebnim“ vhodom. Obeta se točna in solidna postrežba. — Velik živinski in kramarski sejem se vrši pri nas v pondeljek, dne 26. t. m. Novouvedeni sejmi so velika gospodarska pridobitev za našo narodno in državno mejo in zasluga pametnega občinskega gospodarstva. — Kar tri carinske uradnike — Slovence je Pribičević policajrežimski sistem nadomestil s čistokrvnimi Srbi, ki so prišli z avtomobilom. Generalni direktor carine g. Dimitrijevič vprašuje uradnike: Znete srpski? Človeku pridejo črnožolti časi pred oči, ko so k. k. majorji z isto aroganco vpraševali Slovence: Können sie deutsch?! Premeščena sta upravnik g. Tomšič in g. Berložnik v Maribor, g. Jeklar v Osijek. Tam pa bodo našli dispozicijo za Albanijo. Upamo, da sprevidi inteligenca, da se nasilje da pobijati z duhom in da se možgani in srce ne dajo videti. Zlata doba novih obmejnih komedij se nam obeta. Nam pa je vse to le reklama! Isto je s cariniki v Murski Soboti in Cankovi. Več o tem prihodnjic. — Gasilska veselica! Haloi! Na Križevu pridite vsi, v Zbigovce k Puharju na vrtno veselico s plesom, šaljivo pošto, katero priredi prostovoljno gasilno društvo Očeslavci, Ivanjci, Ivanjševci. Za dobra jedila in pijačo je preskrbljeno. Začetek ob 3. uri. Vstopnina 5 Din. V slučaju slabega vremena se vrši veselica v nedeljo, dne 1. junija. Pridite vsi v prijazne Zbigovce!

Gornja Radgona. Za nakup cevi je tuk. prostovoljno gasilno društvo napravilo zbirko, katera je za društvo vsekakor častno uspela. Prepotrebne cevi so nam s tem zagotovljene in jih društvo dobi v najkrajšem času. Vodstvo tega društva ima čast, vsem požrtvovalnim darovalcem tem potom izreči najpresrečnejšo zahvalo. Prispevali so sledeči gospodje: Po 200 Din: Clotar Bouvier ml.; po 100 Din: Clotar Bouvier star., Karbaš Janko, Korošec Franc star., Horvat Albert, Ivrdka Žilavec; po 60 Din: Dr. Božio, Janežič Engelbert; po 50 Din: Bouvier Berthold, Halbärth Karl, Korošec Anton, Lančič Ivan, P. Pavc Ivan, Požun Hinko, Zangl Pepi, Šetina Franjo, Dr. Czmiel, baron Giesl Vladimir, Sotlar Alojz, Zorzini, Jurša Alojz, Sušec Ivan, Ritonja Martin, Adelsberger, Reinhart Valentin, grof Rud. Fünfkirchen, Berložnik Franjo; po 40 Din: Bračko Ivan, Škerlec Josip; po 30 Din: Dr. Turatto, Rančigaj Jos., Neudauer Alojz, Zotter Hugon, Kern Josip, Hibler Alojz, Schmid Karl; po 25 Din: Hafnerič Ivan; po 20 Din: Dr. Rus, dr. Habermuth, Baumgartner Karl, Cizej Janko, učit. Kovačec, Rožmanič Peter, Zamuda Ignac, Robiňak, banč. ur., Trdina Andrej, Pučko Alojz, Koler Matija, Bračič Franc, Korath Karol, Kaufmann Ivan, Lobnik Franjo, upravnik Tomšič, Cmor Franjo, Konrad Jos.; po 15 Din: Geder Štefan, Hujsjak Franc, Jančar Franc, Potočnik Mijo; po 12 Din: Osojnik Ivan, pokop. ul.; po 10 Din: Karabajič Joso, Kocbek Anton, žup., Gorše Anton, Sikošek Anton, Menhart Alojz, Zemljič Jos., Šlik Anton, Blažević Ivan, Škerlec Anton, Čadeš Miroslov, Golič Jakob, Horvat (Borovič), Just Josip, Mavrič Karl, Senekovič Jurij, Logar Lipe, Soklič N., Augustin Tomaž, Augustin N., Maister Lovr., Klinc Ludvik, Knaflič Rudolf, Šterbenc Jože, Golob Fr., Bincl ml., Roman Bendé, Simon Riedl, Hütti N., Fekonja

Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega!

Zadnji „Slov. Gospodar“ (od 15. t. m.) vprašuje v žargonu „Slov. Naroda“ in „Slovenca“ — odkod imamo denar. List pričakuje, da mu bomo odgovorili „s psovkami in natolcevanji“. Odgovarjamo le to:

1. Ves Izrael nas je proklel in sedaj iščejo vsi od „Naroda“ preko „Tabora“ in radikalskih reptilov do „Slov. Gospodarja“ dlake v jajcu, da bi naš pokret oslabili.

2. „Murska Straža“ ni nikdar nikomur dolgovala 50.000 Din; kdor kaj takega trdi, je nesramen lažnjivec in podel obrekovalec.

3. Kdo bi kreditiral uredniku na njegove, po zaslugi apostolov krščanske ljubezni raztrgane hlače in čevlje ogromen znesek po 50.000 Din?

4. Tiskarna, ki ni last nobene stranke lahko potrdi, da M. Str. nikdar ni dolgovala več kakor 5 številk!

5. Bankam nasprotnim bankirjem ne gre v sfanatizirane možgane, da se naš list vzdržuje edinole iz naročnin in inseratov. Vsakomur je prost vpogled v naše knjige!!!

6. Izkopali smo zaklad in ta zaklad je: ljudska republikanska zavest, ki se s skromnimi doneski žrtvuje za

Anton, mesar, Majcen Ivan, Žnidarič Alojz, Razlag Fric, Gamzer Matevž; po 7 Din: Domanjko Franjo; po 6 Din: Osojnik Anton, ljutom. ces. Stanovšek Fortunat; po 5 Din: Dobaja Franc, Nedok Jakob, Hojs Karl, Štrakec Matija, Kovačič Franc, Cingerle Alojz, Adanič Tonček, Semenič Pepca, Veberič N. Skupaj Din 2911. — Izven tega so še darovali: Posojilnica v Gornji Radgoni 500 Din, Okrajni zastop 250, Din in Gospodarska zadruga 50 Din. Celokupni prispevki znašajo torej Din 3711. — Velevažno človekoljubno društvo, ki je za slučaj nesreče slabo opremljeno zasluži pozornost občinstva. Kar darujete, date itak sami sebi! Na pomoč! V G. Radgoni, dne 20. maja 1924. Šalomon, t. č. načelnik.

Prireditve v Gornji Radgoni. Dne 28. maja t. l. zvečer ob 8. uri se vprizori v G. Radgoni prvovrstna pravljica igra s petjem in plesi v 3 dejanjih „V kraljestvu palčkov“. Priredijo v posojilnični dvorani dijaki mešč. šole v Murski Soboti. Občinstvo se opozarja, da so jo isti priredili dvakrat zaporedoma v Murski Soboti 3. in 4. maja ob sijajnem moralnem in materijalnem uspehu. Omenjeno delo je prvovrstno, ki ne najde z lepa primere tudi v tuji mladinski literaturi. Zelo bogata scenerija in izredno zabavna vsebina. Prireditelji postavijo v posojilnični dvorani svoj lasten za igro primeren oder, novo slikane kulise. Igralci nastopijo tudi v lepih zato prirejenih oblekah in maskah. Vsa igra se spremlja z violino in kitarami. Da je igra v M. Soboti napravilo na občinstvo največji vtis je dejstvo, da je bila velika dvorana pri Dittrichu obkraljeno nabito polna ter, da so šli mnogi predstavo gledat celo dvakrat zaporedoma. Kdor hoče videti zares nekaj bajno lepega tudi v G. Radgoni naj ne zamudi prilike v sredo ob 8. uri zvečer 28. t. m. Predprodaja vstopnic v trgovini Panonija v Gornji Radgoni.

Kapela—Radenci. Tukajšno bralno društvo uprizori v nedeljo, dne 25. maja pomenljivo igro „Deseti brat“ s petjem mešanega zbora v dvorani zdraviliščne restavracije gosp. Maršik v Radencih ob vsakem vremenu. Predprodaja vstopnic v trgovini g. Jurjovič v Radencih. Začetek točno ob 6. uri popoldne. Pridite v obilnem številu. — Odbor.

Ljutomer. (Glas iz občinstva.) Od preobrata do danes je minulo že pet let in še vedno nima javnost

spasonosno idejo čistega republikanstva.

7. Ali poznate božjo zapoved, kakor jo citate v zaglavju članka? Ne! Tudi one ne, ki kliče: Ne ubijaj!

8. „Murska Straža“ ni od nikoder dobila denarja, pač pa bi ga rabila za kritje stroškov.

9. Bodete li toliko pošteni in krščanski, da prekličete nesramno laž, ki je lahko mistifikacija od strani zlobnežev? Ako pa ne prekličete, bomo prepričani, da se tudi vi poslužujete podle laži, da ubijete neljube tekmece.

10. „M. Straža“ ni nikdar pisala proti krščanskemu svetovnemu nazoru in je skupno z „Avtonomistom“ odklonila plehki kulturni boj, pač pa je ožigosala zapeljivce krščanskega kmečkega ljudstva, ki je v jedru republikanskega mišljenja. Saj se spominjate, da je naš urednik čez drn in strn oznanjal republikanska gesla, katera edina so vam vrgla toliko kroglic! Predmet opravičenih napadov so bili le oni, ki so iz hiše Gospodove napravili politično menjalnico z večnosvetimi načeli čistega krščanstva.

Sedaj imate Vi besedo! R. B.

končnega obračuna denarju Narodne straže. Od značajnih ljudi se zahtevajo čiste roke, zato pričakujemo, da se to v javnosti na razne načine kritizirano vprašanje tudi javno pojasni. Morda bo g. dr. Stanjko znal posvetiti v to zadevo s konkretnimi in pomirjevalnimi podatki? Ako pa ta naš poziv ne zaleže, bomo prisiljeni, da to vprašanje še pred volitvami razjasnimo. — Kdo lahko odločuje o nezanesljivosti, politični, moralni ali nacionalni — nam lahko povedo člani izvestne stranke, ki so proglasili tri ugledne in obče spoštovane gospode za nezanesljive. („Wie der Schelm selbst ist, so denkt er vom Anderem.“ Uredn.) — Za obč. volitve se vsiljujejo mladi ljudje, ki ne poznajo razmer, kraja in ljudi. Svetujemo jim, da se poprej zanimajo za trg in par let proučujejo razmere, za sedaj pa pustijo prostora starim, uglednim tržanom in dolgoletnim uradnikom. Za vodstvo občine je treba dalekovidnosti in razumevanja obstoječih razmer. — Nedeljska dirka je izpadla primerno. Zmagovalci so v posameznih skupinah ljudje starega slovesa. Natančno poročilo prihodnjic.

Slaptinci. (Zahvala.) „Prostovoljnemu gasilnemu društvu občina Slaptinci“ sta darovali: Hranilnica in Posojilnica Sv. Jurij ob Ščavnici 250 Din, Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani pa 100 Din. Društvo se tem potom najlepše zahvaljuje za ta prostovoljni dar.

Mala Nedelja. Vsemu resnemu in poštenemu prebivalstvu naše fare so umori, ki so se dogodili v zadnjih mesecih pri nas v veliko žalost in skrb. Kam plovemo? Pa vzemimo vseh pet slučajev po vrsti. Prvi umor (Fras) se je izvršil v alkoholnem fantovskem navdušenju. Drugi slučaj (Kovač v Radoslavcih) se ni zgodil namenoma, ampak po nesreči kar priča tudi obsodba, ker je bil dotičnik obsojen, če se ne motim, le na tri mesece ječe in sicer poleg drugega še za to, ker je rabil orožje brez potrebnega orožnega lista. — Posestnika Kosija v Radoslavcih je umoril fant iz sosedne, tomaževske župnije. Četrti slučaj, umor mladenke Malek je izvršil njen ljubimec. Glede petega umora, ki se je zgodil med kopači, pa še ni sodniško dognano, če so ubijalci naši fantje, kar dokazuje dejstvo, da so bili po preteku par dni izpuščeni iz preiskovalnega zapora. Iz tega sledi, da gre na račun naše

afre pravzaprav le za dva umora, oziroma še bodo zadnji slučaj naprtli tudi nam, za tri umore. — Kaj je vzrok tem tragičnim pojavom? V največji meri alkohol! Vinogradniki naj svojim delavcem ne dajejo pijače čez mero, kakor se to rado dogaja posebno v času prve kopi. Da po potrebi opozorijo mlado fantovsko kri na pošteno zadržanje, bi tudi večkrat dosti pomagalo. Nikomur nismo nevoščljivi božje kapljice, a naj se ga pije po pameti, a ne ob enem zapiti tudi pameti. Merodajni činitelji naj poleg društvenega izobraževalnega dela pričnejo pripravljati tla za treznostno gibanje, da se reši to, kar se rešiti da.

Ormoški okrajni zastop priredi dne 31. maja 1924 na mestnem sejmišču v Ormožu razstavo goveje živine pingavske pasme. Namen razstave je, da se na eni strani zainteresira domače živinorejce, da se še z večjo vnašajo okieno te panoge domačega gospodarstva; na drugi strani pa, da se pokaže javnosti in merodajnim faktorjem stanje naše živinoreje in uspeh povojnega dela. Otvoritev razstave ob 10. uri. Z ozirom na ugodne železniške zveze se pričakuje mnogobrojen poset.

Lahko nagnenje k prehlajenju? Prevelika občutljivost? Bolečine olajšajo in naredi tlo odporno masiranje in umivanje s prvim Fellerjevimi Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje. Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in postnino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplatka razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA Elzafluid št. 326. (Hrvatsko.)

Najnovije vesti.

Pašič

je dobil mandat za poslovno vladu brez večine. Izvršiti ima le verifikacijo ostalih hrvatskih mandatov, nakar bo skupščina do 20. oktobra odgodena. — Davidoviću se radi polit. intrig od strani Pašičevih radikalov in Pribičevićevih demokratov ni posrečilo sestaviti poslovne vlade. Kriza, ki je trajala 38 dni s tem nikakor ni rešena, ampak podaje ta značilni dogodek zgodovinski dokaz, s kakšnimi sredstvi se bori korupcija in nasilnost, da ostane v sedlu. — Zgodovinsko-žalostna je vloga krone v tej zadevi.

Stjepan Radić

značajno vstraja na svojem stališču. Kot dober Jugosloven nima nič proti temu, ako bi vstopil opozicijski blok v prehodno vladu in pozdravlja plemenito gesto kralja, ki bo s to zaupnico močno vplival na Hrvate in Slovence.

GOSPODARSTVO

Vinogradniki, pozor!

(Konec.)

XI. Resolucija, glede vinarškega kongresa v Mariboru.

Na predlog g. Košarja iz Sv. Bolfenka se sklere: „Pozvati upravni odbor Glavnega Saveza, da priredi sporazumno s pokrajinskim Savezom vinogradnikov za Slovenijo v prvi polovici meseca septembra t. l. v Mariboru vinarški kongres v zvezi s poučnimi izleti v Haloze in Ljutomerske gorice.“

XII. Stališče napram resoluciji gospodarskega sveta za Dal-

HRANILNICA IN POSOJILNICA V RADENCIH

c. z. z. n. z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri

daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168.

OBRTNA BANKA, PODRUŽNICA V LJUTOMERU

Tel. Interurb. štev. 2 izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje Rač. ček. št. 12.726

maciju v zadevi vinske krize.

Na predlog g. Pansina iz Splita se sklene: Vinska kriza znači za Dalmacijo ekonomsko krizo, ki ji je posledica živa beda in glad. Da se prepreči katastrofa se mora temu takoj od pomoči in sicer:

1. Treba je zrušiti vse interne carinske otežkočenja in uvesti favorizirajoče železniške tarife za prevoz vina po vzoru italjanskega „Adrijatarifa“.

2. Treba je pospešiti ustanovitev zadružnih vinskih kleti v Dalmaciji z državno subvencijo saj v obliki brezobrestnih posojil.

3. Treba je apelirati na g. ministra poljoprivrede i vod, da on stopi v ožje stike z g. zunanjim ministrom v svrhu omogočitve eksporta naših vin. Samo diplomacija nam zamore otvoriti vrata na zunanje trge. Vsekakor je čudno, da mi, ki produciramo 3 1/2 do 4 milijone hl vina kot agrikulturna država, ki je navezana na uvoz vseh mogočnih industrijskih produktov iz tujih držav, ne moremo doseči trgovinskih konvencij s Češko in Avstrijo za placiranje naših vin na naših predvoinih vinskih tržiščih.

Savez se pridruži enoglasno stavljenim zahtevam.
(Pokr. Savez jugosl. vinogradnikov za Slovenijo.)

Lastnik, izdajatelj, glavni in odgovorni urednik: Roman Bendé, novinar.
Tisk: Tiskarna Panonija v Gornji Radgoni

PALMA

GUMIJEVE PETE IN GUMIJEVE PODPLATE

nosijo deca in odrastli, ker so isti trajni, poceni in ugodni za nošenje

Kdor
v „MURSKI STRAŽI“
oglašuje,
uspeha se gotovega
raduje!

Moč-
no, lepo in
poceni

SUKNO

In kamgarn, hlačevino, cofir tiskalnico (druh) platno, volneno blago in vso manufakturno robo kupite edino v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Kdor ne verjame, naj se sam prepriča. Zaloga velikhanske. Trgovci enyres cene. Cenik zastoj.

Stavbeno gradivo

cement, apno, strešno lepenco, tesan les za kompletna ostrejša, late in vsakovrstne deske kupite najceneje pri

Anton Jandl, Ljutomer
stavbeno podjetje.

Naročajte „M. Stražo“

Jugoslov. zavarovalna banka

„SLAVIJA“

zavaruje proti požaru, tatvini in nezgodam; sklepa zavarovanja na življenje v vseh kombinacijah pod najugodnimi pogoji

Ravnateljstvo
v Ljubljani, Gosposka ul. 12
(v lastni hiši)

Podružnice po vsej državi

Ekspozitura za mariborsko oblast v Mariboru, Slovenska ulica 13, ki daje vsa pojasnila in sprejema zavarovanja

MALI OGLASI

Ugodna prilika!
Lepo kmečko posestvo v izmeri nad 30 oral, z zidano hišo in gospod. poslopji se kakor leži in stoji (fundus instructus) takoj poceni proda. K posestvu spadajo tudi 4 gozdovi, mnogo živine in poljedelsko orodje. Več se izve pri lastniku **Jakob Paulič**, posestnik Mele p. Radenci.

Akcitilen-plinski aparat
s 16 plameni se takoj poceni proda. **Karl Schmied**, Gornja Radgona.

Deklo pridno in pošteno, za pomoč gospodinjici išče za takoj proti dobremu plačilu in oskrbi **Martin Fischer**, Zlatorog (Steinhof) Plitvički vrh p. G. Radgona.

Sodarske pomočnike
sprejme pri dobri plači, prosti hrani, stanovanju in perilu **Fran Repič** sodarski mojster Ljubljana Koleseljska ul. 18.

Koleselj za prodati. Poizve se v **Lutvercih h. štev. 11.**

Dekle 15 let staro, zdravo in simpatično želi kot učenka vstopiti v trgovino z meš. blagom. Dopisi na **M. Arnoš, Cven.**

Dobroohranjen gramofon
se proda pri **Karlu Vogrinec**, Kocijan pri Kapeli.

Posestvo 5 oral; hiša zidana in z opeko krita, vse v dobrem stanju. Več se poizve pri lastniku **Alotz Kegj, Hrasnje-Moča** p. Radenci.

Kolo skoraj novo se poceni proda. Vprašati: **Spodnji griz št. 18**

Ugodna prilika!
Velika gostilna, trgovina z mešanim blagom in trafiko se po zmerni ceni proda. Je 6 opremljenih sob, 3 velike kleti, 1 ledenica za 75 voz ledu, 4 orale posestva v Ivanjcih blizu Gornje Radgone. Več pove občinski urad v Radenci.

Lukrativno industrijsko podjetje

brez konkurence se radi družinskih razmer da takoj v zakup. Ponudbe na Upravo „Murske Straže“ pod „Veliki dobiček“

Zdravilišče Slatina Radenci

Edino zdravilišče v SHS za srčne, ledvične in mehurne bolezni; naravne ogljenokisle, električne in parne kopele, pitno zdravljenje z Radensko vodo. Elektroterapija in Roentgen. Izvrstni zdraviliški uspehi. **Električna razsvetljava in radiozabave.** Cepljenje (kiflice) po znižani ceni. Vprašajte svojega zdravnika in zahtevajte proške. Pred in po glavni seziji 40% popusta. na sobe. — **Sezona od 1. Junija do 15. septembra.**

Letos 26. majnika Veliki kramarski in živinski sejem V GORNJI RADGONI!

Dne 1. junija 1924 se vrši v kopališki restavraciji v Radenci

VRTNI KONCERT

s otvoritvijo kopališke sezone.
Svira ciganska godba iz Prekmurja.
Začetek ob 3. uri. Vstopnina prosta.
K obilni udeležbi vabi **Josip Marsik**, restavrater

Razširjajte „Mursko Stražo“